

Spyr Sosialin

Hevur tú ein spurning ella onkran trupuleika, sum tú kundt yngst tær at fingið viðgjørðan í hesum teiginum, so skriva til okkara.

Við vælvild frá fyra serkønum ráðgevarum, kunnu vit senda brævbjálvan til tann av teimum serkønu, sum spurningurin er til.

Skriva til: Sosialin, Box 76, 3800 Argir, og viðmerk brævbjálvan »Spyr Sosialin«.

Marjun Sigurdsdóttir, sosialráðgevi

Marner Simonsen, lækni

Eyðun Joensen, sálarfrøðingur

Turid Henze, lögfrøðingur

Prát við Marjun Sigurdsdóttir, sosialráðgevara:

Tað eru ikki sjúklingar, sum gera fíggjarætlan

Marjun Sigurdsdóttir: — Tað kann hava týðning fyrri fólk, at kunna seta fyrspurningar fram uttan tó at geva hópín av upplýsingum.

Her kann ein teigur sum »Spyr Sosialin« gagna.

Marjun Sigurdsdóttir er fulltrúi á Andveikraverndini, og her hevur hon dagliga arbeiði sitt. Tó hendir tað ikki so sjáldan, at fólk ringja til hennara um dagarnar ella á kvöldi, ti tey hava trupuleikar, sum tey ikki sjálvi kunnu greiða.

Marjun er ein teirra, sum hevur jattað at ráðgeva í nýggja teiginum, »Spyr Sosialin«, og her sigur hon eitt sindur um, hvørjar spurningar hon fær frá fólk dagliga, og sum helst eru av sama slag, sum teir hon møguliga skal svara í Sosialinum.

— Tað er av stórum týðningi, at slíkur teigur er til fyrri lesara, sigur Marjun

og heldur fram, at tað á øllum økjum væntar ein ráðgeving til fólk, sum í summum forum bert skulu hava vegleiðing um, hvar tey skulu venda sær, um tey koma í trupuleikar, — annaðhvørt ti tey eru sjúk, ella av øðrum orsøkum ikki megna at fóta sær í gerandisdegnum.

Ábyrgdarleyst

Marjun var fyrsti føroyingur, sum tók prógv sum sosialráðgevari. Hetta var í 1963.

Tá Marjun fór til Danmarkar at lesa, metti Landsjúkrahúsið, at tørvur var á einum sosialráðgevara, sum burturav skuldi taka sær av sjúklingunum á Landsjúkrahúsinum, men tá hon kom heim aftur, var framvegis eingin sosialráðgevari settur í starv har.

Marjun arbeiðdi síðan eitt skifti sum skrivstovukvinna á Fornminissavniinum og á Býarbókasavniinum, til hon í 1971 fekk starv sum sosialráðgevari á Statshospitalinum í Havn. Við síðuna av hes-

um arbeiðnum var Marjun eisini hondarbeiðslærari við Føroya Fólkaháskúla og á kvøldskúlanum í Havn, ti hon hevði eisini nomið sær útbúgving sum vevkona, meðan hon var í Danmark í lestrarorindum. Marjun lærði hjá kendu vevkonuni Hjördis Bruun, sum er dóttir Gudmund Bruun, provst.

Starvið sum sosialráðgevari á Landsjúkrahúsinum varð framvegis ikki sett, men í 1975 setti býráðið ein sosialráðgevara, sum skuldi arbeiða á Landsjúkrahúsinum hálvan dag, meðan býráðið skuldi brúka henda til hin partin av arbeiðsdegnum.

Sjálvsvirði

Ber til at bota upp á hesi víðurskifti?

— Tað er trupult at siga, hvussu hetta kann fáast í lag, men min hugsan hevur altíð verið, at vit skulu upplýsa og gera vart við teir trupuleikar, sum nógv fólk í dag stríðast við.

— Hesum mótmæltu sosialráðgevarnir, sum tá vóru í Føroyum, ti vit mettu, at tað var ábyrgdarleyst ikki at hava ein sosialráðgevara burturav, sum kundt taka sær av fólk, sum av sjúku høvdu tørv á hjálpi og stuðul, sigur Marjun.

Enn er eingin sosialráðgevari settur burturav at starvast á Landsjúkrahúsinum, og úrslitið hevur eisini verið, at sjúklingar noyðast at leita sær upplýsingar aðrastaðni í býnum, um trupult er at sleppa til á Landsjúkrahúsinum.

— Tað er ikki lætt soleiðis at visa fólk frá sær, sum eru í neyð vegna

sjúku, sigur Marjun og skoytir uppi, at tað sum kunnugt ikki eru sjúklingar, sum gera fíggjarætlanina.

Av tilvild

Hvi valdi tú sosialráðgevara útbúgvingina?

— So logið tað ljóðar, so valdi eg hesa útbúgving mest sum av tilvild. Eg ívaðist um eg skuldi útbúgva meg sum ergo-terapeut ella sosialráðgevara, og sendi ti eisini umsókn til sosiala háskúlan samstundis, sum eg sendi pappirini á ergo-terapeut skúlan. Tað visti seg, at eg fyrst fekk svar frá sosialráðgevaraskúlanum, og harvið varð tað, sigur Marjun.

Útbúgvingin til sosialráðgevara er rættuliga nýtt yrki, sum varð stovnað í Danmark í 1938. Hetta er ein samanseting av øðrum útbúgvingum, har tú t.d. lærir ein part av lögfrøði, samfelagsfakum, sálarfrøði og sosiologi.

Styrkin í hesi útbúgving er, at setningurin er so fjølbroyttur, sum upp aftur hevur við sær, at tú kanst koma fyrri, at spjæða teg ov nógv, ti yrkið fevnir yvir so stórt øki.

Vit lærdu, at tað vóru samfelagsligar orsøkir til, at fólk fyrri ein part komu sær í óføri, men samstundis er veruleikin tann, at vit í grundini geva ti einstaka ábyrgdina av at hann er komin í óføri. Hetta er í sær sjálvum ein andsøgn, sum kann bota um korini hjá fólk, um tey ikki sjálvi kunnu fóta sær.

Ein vansi í hesum arbeiði kann eisini verða, at tú gerst ein avgreiðslumaður fyrri tað almenna, sum bert avgreiðir tey mál, sum tú er sett til at

umsita. Hetta kemst av, at tað í mongum forum eru menniskjansligar umstøður sum gera, at tað kann vera trupult fyrri ein sosialráðgevara, at megna tær uppgavur, sum hesin kemur fyrri í ti dagliga arbeiðnum.

I hesum arbeiði er tað neyðugt, at gera sær greitt, hvat ein vil fremja. At gerast umboðsmaður fyrri tað almenna sum aður nevt ella at politisera arbeiðið. — Sjálvsagt er her ikki hugsað um partapolitik, men um ein hátt at leita mál og spurningar fram og geva teir aftur til samfelagið.

Hetta kann í ávisum forum mynda seg sum ein menniskjansligur tviðrættur, sum mangan er tvørligur at hava við at gera.

Veruleikin

Valdi tú røttu útbúgvingina?

— Eg noyðist at viðganga, at við hvørt havi eg ivast, sigur Marjun og heldur fram: — Ikki soleiðis at skilja, at tað fellur mær tungt í ti dagliga. Mær dámar væl at hava við menniskju at gera, og mangan er tað hugaligt, tá úrslitið av arbeiðnum sæst. Serliga hugaligt er tað at vit hava fingið part av evnaveiku fólkunum, sum buðu í Danmark heim á eina stovn Eiragarði, har fyra deildir eru stovnaðar. Eisini er tað hugaligt, at tað fara stórar broytingar fram á ti umsitningarliga og skipanarliga okinum innan Andveikraverndina.

Við síðuna av dagliga arbeiðnum noyðist eg tó at viðmerkja, at tað mangan kennist tvørligt, at fólk leita til okkum sosialráð-

gevarar, ti tey annars ikki vita, hvussu tey skulu klára teir trupuleikar, sum koma av sjúku, ella bert ti tey koma í trongstöðu á annan hátt.

Hetta myndar seg mangan sum eina miðgongd millum starvið og privatlívið, ti tað er neyv-an ein dagur, at fólk ikki ringja eftir loknan arbeiðsdag ella koma á skrivstovuna at spyrja um okkurt, sum tey ikki sjálvi kunnu greiða. Hetta kunnu vera spurningar um, hvussu ein kann finna ibúð, hvussu ein skal fyrihalda sær um viðkomandi skal skiljast, eins og búskaparligir trupuleikar, sum eru við at forkoma familjum á ein ella annan hátt, bert fyrri at nevna nøkur dømi.

I forum, har fólk bert skulu hava leiðbeining um, hvørjar stovnar tey skulu venda sær til, er tað ikki so tørfort at geva leiðbeining, men har sum trupuleikarnir eru so stórir, at tað menniskjansliga og arbeiðsliga verður ein tung byrða at liva við er greitt, at ein sosialráðgevari kennir seg sleptan upp á fjall, ti veruleikin tiverri ofta er tann, at vit ikki hava stundir ella arbeiðsorku at gera nakað munagott fyrri at hjálpa, og ti bert tosa við fólk uttan tó at veita teimum haldgóða hjálpi, sum kann verða teimum ein styrkur fyrri at koma burturúr trupuleikunum.

Sjálvsvirði

Ber til at bota upp á hesi víðurskifti?

— Tað er trupult at siga, hvussu hetta kann fáast í lag, men min hugsan hevur altíð verið, at vit skulu upplýsa og gera

Framhald á síðu 7